

Balog Árpád

Agroökonómiai beruházás almaültetvény vonatkozásában a Vajdaságban

Árpád Balog

An Agro-Economic Investment of Apple Orchards in Vojvodina

Összefoglalás

Az almatermesztés nagy hagyományokkal rendelkezik. Bácskertes (Vajdaság, Szerbia) településen azonban ez a kijelentés intenzív termelés szempontjából nem állítható. Ezért is döntöttem úgy, hogy az otthon az amúgy is főként gyümölcstermesztéssel foglalkozó, családi mezőgazdasági vállalkozás kedvezőbb jövedelmezősége céljából, a tanulmány fő témájául az intenzív almaültetvény gazdasági beruházásait választom.

Az intenzív almaültetvények létesítése a legköltségesebb beruházás a gyümölcsfajták közül, amelynek megtérülése számos tényezőtől függ. Munkámban a beruházási támogatásokkal telepített ültetvény gazdaságosságával foglalkozom. Kutatásomat a termelői adatok és szakirodalom segítségével készítettem, valamint helyzetfelmérést végeztem a helyileg legközelebb lévő frisspiacon a vásárlói igények felmérése kapcsán.

A gazdaságosságra vonatkozóan az ültetvényt az NPV (nettó jelenérték), IRR (belső megtérülési ráta), DPD (dinamikus megtérülési idő), valamint PI (jövedelmezőségi index) mutatókon keresztül szemléltettem.

Kulcsszavak: almatermesztés, almaültetvény telepítése, ültetvény gazdasági életképessége, intenzív almaültetvény, agrárökonómia

Summary

There is a big tradition of apple producing in Bácskertes (Vojvodina, Serbia), but this cannot be declared for the intensive production. I have chosen the economic investments of the intensive apple plantation as the topic of my thesis, because of the later profitability of our family business that deals with apple producing as well.

The establishment of the intensive apple plantation is the most extensive investment among the fruit types the return of which depends on several factors.

In my thesis I deal with the economies of a plantation planted with the help of investment support. I carried out the research with the help of the producers' data and special literature. In addition to it I did some research about the customers' needs in the nearest market.

As regards profitability I examined the plantation in the following respects: the NPV (Net Present Value), IRR (Internal Rate of Return), DPB (Dynamic Payback Period), and PI (Profitable Index).

Keywords: apple production, apple plantation, economic viability of plantation, intensive apple orchard, agro-economy

1. BEVEZETÉS

Kutatásom témája egy agrárökonómiai beruházás almaültetvény vonatkozásában a Vajdaságban, ahol egy almaültetvény telepítésével kapcsolatos beruházási döntés előkészítését és annak megvalósítását készítettem el gazdasági számítások segítségével. Az általam vizsgált agroökonómiai beruházás egy intenzív almakert telepítésével, a termelői adatok és tapasztalatok megismerésével helyzetfelmérés keretein belül, a post harvest munkálatok hatékonyságának vizsgálatával, a vevői igények megismerésének, illetve kielégítésének fontosságával, valamint a termék értékesítésével foglalkozik.

Az elvégzett vizsgálat magában foglalja az ültetvény teljes élettartama alatt történő pénzmozgásokra, beleértve a telepítést, és üzemeltetést, valamint figyelembe veszi a frisspiaci vevői igényeket, hogy a kutatás a gyakorlatban is alkalmazható legyen.

A következő két hipotézist vizsgáltam:

1. A beruházásban rejlő lehetőségen alapszik, amely hosszú távon nyereséggel előállítására alkalmas befektetést jelent.
2. A beruházás gazdaságosságát szeretném górcső alá venni, pontosabban annak megtérülését a telepítéstől számított 7. évre.

Kutatásom célja, hogy saját vizsgálat során a hipotéziseket alátámasszuk, illetve elvessük.

2. ANYAG ÉS MÓDSZERTAN

A felállított hipotéziseink igazolásához különféle kutatási módszereket alkalmaztam, mint a gazdasági elemzések és kérdőíves felmérés. A kutatási módszerek többféleképp csoportosíthatók, megkülönböztetünk primer és szekunder kutatást.

Szekunder kutatás

A szekunder adatok, már létező, azaz már valamilyen célból összegyűjtött adatok. A másodlagos forrásaim többek között a beruházásokkal, pontosabban agrárökonómiai beruházásokkal, valamint annak vizsgálataival foglalkozó szakirodalmi munkák (Apáti 2007, Gonda -Apáti 2013, Zsótér -Császár 2013,

Zsótér et al. 2014) és különféle adatbázisokban létező adatok (FAOSTAT). Az ültetvény telepítésével kapcsolatban, annak terület kiválasztásáról és termőhely minősítéséről (Kajati 2000, Inántszy 2004, Ivanović - Jeločnik, 2009), a talajadottságok és művelési rendszerek fogalmáról (Soltész 1997, Inántszy 2004, Kraljinović 2009, Mišić 2000), az alanyhasználat jelentőségéről és az ültetésről (Gonda 2000, Mičić et al. 2005), valamint az almatermesztéssel kapcsolatos releváns ismeretek (Kajati 2000, Inántszy – Balázs 2004) birtokában építettem fel kutatásom. A vállalkozások pénzügyi döntéseire Illés és Magyar alapján konstruáltam az ökonomiai felépítést (Illés 2007, Magyar 2007), a beruházás gazdasági számításával kapcsolatos irodalmi háttér és annak gyakorlatban történő használatát pedig Brealey – Myers alapján végeztem (Brealey – Myers 2005).

Primer kutatás

A primer kutatás Majoros (2010) alapján, a tapasztalati úton, empirikusan szerzett aktuális információk használata. Célja az adatgyűjtés és az információszerezés. Az életképes primer kutatás előfeltétele a jó szekunder kutatás. Ahhoz, hogy el tudjuk különíteni a saját kutatásunkat az előzményektől, jól kell ismernünk az elődök eredményeit. Az adatgyűjtés során használatos módszerek a kvalitatív (minőségi) és a kvantitatív (mennyiségi) kutatás. Ezen két eljárás nem helyettesítő, sokkal inkább kiegészítő funkciót töltenek be.

A kvalitatív kutatás kis mintán alapuló strukturált, illetve strukturálatlan feltérési módszer, amely a probléma okának feltérására irányul. A kvantitatív kutatás relatíve nagy mintán alapuló strukturált eljárás, amely statisztikailag értékelhető, számszerűsíthető adatok megszerzésére irányul. Az elemzési célok megegyeznek a kutatási célokkal, fel kell deríteni, be kell mutatni, elemezni kell a folyamatot, ötletek és tanácsok segítségével megalapozni a döntéseket.

Az elemzési folyamat az információ begyűjtésével kezdődik, amelyek lehetnek

primer illetve szekunder információk. Az elemző feladata nem csupán begyűjteni az információt, fontosabb, hogy elemezni tudja, értelmezze és képes legyen következtetést levonni a kiértékelt adatokból. (Bertalan-Csontos 2006, Majoros, 2010).

A gazdasági elemzéshez felhasznált módszertan Apáti (2007)¹ alapján végeztem el, amely a jó színvonalú magyar és német almatermesztés gazdasági elemzésével foglalkozik. Konceptualizálva a vizsgált területre, figyelembe véve a terület sajátos termelési lehetőségeit és feltételeit, ezáltal valós kép tárul elénk, a Vajdaságban fennálló gazdálkodási viszonyokról.

3. GAZDASÁGI ELEMZÉS

Az általam vizsgált településen Kupuszinán, a gyümölcsstermesztésbe bevont területek arányának mintegy 80%-án almát termelnek hagyományos módon. Az ültetvények elenyésző hányadát művelik fél intenzív technológiával, intenzív termelési módszert pedig nagyon korlátozott mértékben alkalmazzák, amelyek fő oka a beruházási tőke hiánya, valamint a beruházásban vélt kockázatosság. Problémák adódhatnak magából a termelésből, a termék elhelyezéséből és az ültetvény finanszírozásából, a szaktanácsadás alacsony mértékű jelenlétéből, valamint a termelők intenzív módon történő termelésre vonatkozó tapasztalatának hiánya miatt. Hátrányként jelentkezik még, a korszerű tároló helyiség hiánya, illetve a tárolókapacitás mértéke.

A település határaiban található ültetvények szintem teljes mértékben őstermelők, illetve mezőgazdasági vállalkozók tulajdonában található, akik hagyományos termelési technológiával való termeléshez, ültetvény létesítéséhez és műveléséhez rendelkeznek megfelelő eszközökkel. Jelentősebb mértékű újításokra beruházási támogatások igénybevételeivel, és egy jól működő

szakszervezet, illetve TÉSZ működése mellett volna lehetőség legtöbbjük részére.

A családi mezőgazdasági vállalkozásunk 7 hektáron folytat gyümölcsstermesztést, ezen belül 5,5 hektáron almatermesztést. Az ültetvények egy része kiöregedő félben van, ezen ültetvények hagyományos technológiával telepítettek, alacsony hektáronkénti tőszámmal, magonc alanyú fákkal. Az újabban telepített almáskertek intenzív technológiával telepítettek, vagyis magas hektáronkénti tőszám, M9-es alany, öntözési lehetőség biztosítása, támrendszerrel ellátottak, kivételt a jégvédelmi háló hiánya képi.

Piaci igények felmérése

A fajta kiválasztásánál figyelembe vettem a kérdőíves vizsgálatom eredményeit, amelyet a zombori friss piacon készítettem el 2013 áprilisától-júniusáig. 240 kérdőívet töltöttem ki, amely a lakosság mintegy 0,5%-nak megkérdezésével történt. Az adatgyűjtés 2013 áprilisában kezdődött, többnyire hétvégenként 1-1 napot vett igénybe egészen július végéig. A kérdőív főként zárt és nyitott, valamint értékelő és demográfiai adatokra vonatkozó kérdések szerepelnek.

Ilyen mennyiségű adatállomány tükrében használható információk birtokába jutottam, amely mindenképp támaszpontként szolgál az ültetvény létesítése során a fajta megválasztásánál, valamint a frisspiacra szárható étkezési minőségű alma hányadát illetően. A meglevő adatok kiértékelésére az IBM SPSS Statistics 22 verzióját használtam. Az adataim, a kérdés típusától függően 4 csoportra osztottam: ordinális, nominális, intervallum, illetve skála típusú adatokra. Az adatbevitel után táblázat illetve diagram segítségével ábrázolható a kapott eredmény. A kiértékelés kapcsán azon kérdésekre térnek ki amelyek ténylegesen befolyással bírnak a beruházást illetően, mivel az értékesíteni kívánt mennyiség 20%-a kerül frisspiaci kereskedelembé. A korlátozott oldalszám végett a telepítés szempontjából releváns kérdéseket mutatom be.

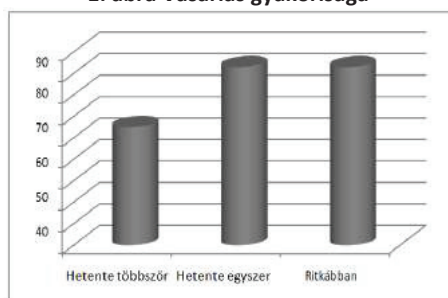
Első szempontként a vásárlás gyakoriságára térnek ki.

¹ https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/handle/2437/55346/Tezisek-hu-Apati_Ferenc.pdf
;jsessionid=CB0E668AE9AD979B0B3A925C9440F6AB?sequence=2

A válaszadók 24% hetente többször is vásárol, a hetente egyszer és a ritkábban vásárlók aránya megegyező 38%-os. Az egyéb választ adók egyöntetűen havi, illetve évente pár alkalommal vásárolnak a vállalkozástól, ezért a ritkább csoportosításba kerültek.

Ebből kifolyólag megállapítható, hogy igen nagy állományú törzsvásárlóval rendelkezik a vállalkozás (1. ábra).

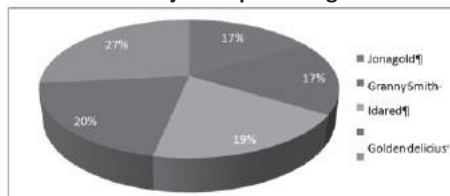
1. ábra Vásárlás gyakorisága



Forrás: Saját szerkesztés

Ezt követően a vásárlók leginkább kedvelt almafajtáira vonatkozó kérdést vizsgáltam meg. A válaszadók 27% legszívesebben Fuji fajtát vásárol, ezt követi a Golden Delicius (sárga delicesz) 20%-al, majd az Idared 19%-al. A megkérdezettek kevesbé kedvelik a Jonagold, illetve Granny Smith fajtákat, a válaszadók 17% - 17%-a vásárolja az alábbi fajtákat (2. ábra). Az eredmények szinte teljes mértékben igazolták az eddigi tapasztalatokat, ezért a beruházásnál mindenképp figyelembe kell venni ezen arányokat a frisspiaci értékesítés szempontjából, valamint az ültetni kívánt oltvány mennyisére tekintve

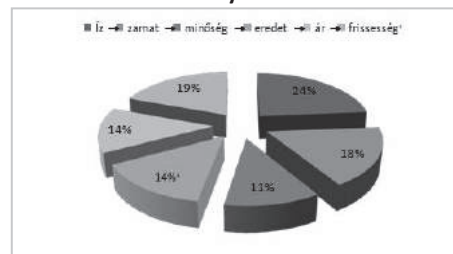
2. ábra Almafajták népszerűségük szerint



Forrás: Saját szerkesztés

Harmadik vizsgálati szempontom a „Mennyire befolyásolják Önt a következő tényezők, hogy helyi terméket vásároljon?” A válaszok elemzése során kiderült, hogy a vásárlókat csupán 14%-ban befolyásolja az áru eredete, amely igencsak alacsony arány ahhoz képest, hogy frisspiacon vásárolnak. Ennél sokkal fontosabbnak tartják a termék ízét, amely 24%-ban, valamint a termék frissessége, amely 19%-ban befolyásolja őket a vásárlásban. A legkisebb arányban pedig a termék ára, amely 11%-ban befolyásolja őket a helyi termékek vásárlásánál (3. ábra).

3. ábra Helyi termék vásárlását befolyásoló tényezők



Forrás: Saját szerkesztés

Végezetül a kutatás relevanciája szempontjából bemutatott kérdés a vásárlók almára fordított jövedelmére, valamint nálunk elköltött hányadára vonatkozott. A megkérdezettek átlagosan jövedelmük 1,78%-át fordítják alma vásárlására, amely a szerbiai nettó átlagbértől viszonyítva 6,35€ felel meg. Ebből az összegből átlagosan 67%-ot költenek el nálunk, ami 4,25€/fő havi szintem. A válaszadók 23%-a mellőzte a válaszadást a kérdésre.

A kérdőíves vizsgálat visszajelzései alapján, a vállalkozást a minőséges termékről, baráti ajánlások útján ismerték meg többségükben. A válaszadók magas aránya heti rendszerességgel vásárol, sokan törzsvásárlók. A frisspiaci pozíció megtartása érdekében, igyekeznie kell a vállalkozásnak a törzsvásárlói réteg bővítésére. A megkérdezettek alapján, a Frisspiacon a Fuji, míg az elmúlt évek tapasztalatai és a Családi vállalkozás bizalmas üzleti partnere szerint az exportlehetőségekhez mérten a Granny Smithé.

Mivel a telepíteni kívánt mennyiségnek igazodnia kell, mind a frisspiaci, mind a nagybani piacokhoz való kereslethez, ezért a terület oltvánnyal történő telepítésénél teljes mértékben erre hagyatkoztam.

Beruházás gazdaságossági számítások

A kutatás elkészítésének ötlete egy újabb beruházás előkészítése volt, amely mára egy megvalósított, teljes mértékben a tanulmányra és annak eredményire támaszkodó almáskert lett, melynek területe 1,4 hektár és az alábbi paraméterekkel rendelkezik. Az átláthatóság és az esetleges későbbi felhasználás végett 1ha alapterületre vetítve mutatom be. Az ültetvényen összesen 2400 oltvány található, a következő megoszlásban: 800 tő Fuji és Granny Smith, valamint 500 tő Idared, és 300 tő Golden Delicius. Az ültetvény öntözésére csepegtetőrendszer telepítése megtörtént, ennek kapcsán párhuzamosan az egyik régebbi ültetvényünk vízellátása is megoldottá vált, amely közvetlen a vizsgált almáskert mellett helyezkedik el, és nem rendelkezett öntözőrendszerrel. A támrendszer kiépítése elhanyagolhatatlan az M9-es alanyok esetében, egyrészt a térállás, azaz térbeli elrendezés végett, másrészt az ültetvény esetleges fejlesztésével kapcsolatban jégvédelmi hálóval történő ellátásának biztosítása miatt.

Vizsgálatom alapjául az otthoni termelési feltételeket és lehetőségeket figyelembe véve, a fentebb említett jégvédelmi háló nélküli ültetvény alapján készítettem el a kutatást. A szélsőséges időjárási viszonyokra való tekintettel a vállalkozás biztosítja az almaültetvény a Dunav Osiguranje d.o.o biztosítóval.

A beruházási költségek vizsgálata során megállapítható, hogy a beruházási támogatásokat igénybe véve a vállalkozás 3320 € (994340 Ft)² megtakarítással kezdheti meg működését. A támogatások kiterjednek az

²2013.szeptember. 16.-i Magyar Kereskedelmi Bank kereskedelmi középárfolyama szerint, a továbbiakban is ezt az árfolyamot alkalmazom (https://www.mkb.hu/friss_informaciok/arfolyamok/mkb_kereskedelmi/index.html)

oltvány költségének visszatérítésére, és az öntözőberendezés 50%-ának finanszírozására (1. táblázat). Mivel az előző ültetvény telepítésekor a vállalkozás sikeresen elnyerte az oltványokra és öntözőberendezésre kiírt pályázatot, ezért jó eséllyel pályázhat újra és a kalkulációban eztán evidensnek tekintem. Továbbá lehetőség nyílik a támrendszer költségeinek visszaigénylésére is, amennyiben jégvédelmi hálóval együtt telepített. Az egyéb költség alatt a raktárhelyiség kialakítása, valamint a facsemetevédő rács költsége szerepel.

A beruházási költségek megoszlása tekintetében a telepítési költség mintegy 57,2%-os arányt képvisel (1. táblázat), a fennmaradó költségeket az ápolási költségek képviselik. Az ápolási költségek tekintetében az első két év szinte azonos, mivel az ültetvény élőkommunka, valamint növényvédelmi eljárás szükséglete ebbe a két évben még relative alacsony, azonban a harmadik évben már szinte a működési évhez hasonló igényeket kell kielégíteni, amely a beruházási költségek 21,1%-át teszi ki (1. táblázat).

Az anyagjellegű költségek főként a vegyszerrel kapcsolatos költségeket jelentik, amely mindenféleképp a legmagasabb költségként jelenik meg a termeléssel kapcsolatban (2. táblázat). Az alacsony munkabérek mellett fellépő magas személyi jellegű költség ráfordítást, az élőkommunkával történő betakarítás eredménye, azonban a későbbi tárolhatóság szempontjából mindenképp előnyként szolgál. A gondos kézimunkával minimalizálható a tárolási veszteség. A göngyöleg amortizációt a ládakészlet, valamint annak folytonos újítása jelenti. Gép és épületköltségként az esetleges javítások, illetve minimális újítások költségei szerepelnek.

A termőkorban hektáronként az összes termelési költség összege 5820 €, amelyből a termesztés költsége majdnem ¼ részt, a post harvest műveletek valamivel több, mint ¼ költségrészt ölel fel (2. táblázat). A Post harvest jellegű tevékenység alatt értjük a termékkel történő összes tevékenységet a szürettől a fogyasztói kosárig.

1. táblázat Beruházás költségei

Megnevezés	Költség (Euró/ha) támogatás nélkül	Költség (Euró/ha) támogatással	Megoszlás (%)
Terület és talaj előkészítés	1855	1855	12,8
Ültetés és oltvány	3635	915	6,3
Támlerendezés létesítése	2800	2800	19,4
Öntözőberendezés	1500	900	6,2
Egyéb	1800	1800	12,4
Telepítési költség	11590	8270	57,2
1.Évi ápolás	1521	1521	10,5
2.Évi ápolás	1621	1621	11,2
3.Évi ápolás	3056	3056	21,1
BERUHÁZÁSI KÖLTSÉGEK	17788	14468	100

Forrás: Saját szerkesztés Apáti F. módszertana alapján

2. táblázat Termelési költségek a termőkorban

Megnevezés	Termesztési költség	Post harvest költség	Összesen	Megoszlás
Anyag jellegű	1680	170	1850	31,8
Személyi jellegű	995	500	1450	25,7
Gép jellegű	705	300	1050	17,2
Ültetvény/ Göngyöleg amortizáció	780	360	1140	19,5
Egyéb	100	50	150	2,6
Közvetlen költség	4260	1380	5640	96,9
Általános költség	180	-	180	3,1
ÖSSZES TERMELÉSI KÖLTSÉG	4440	1380	5820	100%

Forrás: Saját szerkesztés Apáti F. módszertana alapján

Az általam vizsgált ültetvény átlagosan 40,4 t/ha átlagtermést képes előállítani (3. táblázat), 87,5% étkezési minőségű hányad (80% I. osztályú, 7,5% II. osztályú), amely I. osztályú almára vonatkozóan nagybani értékesítés esetén 0,25 €, frisspiaci értékesítés esetén

pedig 0,4 € átlagárát könyvelhet el. Ezen paramétereket figyelembe véve 9071 € (2716764 Ft) árbevétel realizálható hektáronként az ágazati támogatást figyelembe véve

3. táblázat Termelési érték tényezői a termőkorban

Megnevezése	Mértékegység	Összesen
Összes hozam	kg/ha	40460
Tárolási veszteség	%	10
Értékesített hozam	kg/ha	36414
- étkezési alma I. osztály (n.p)	kg/ha	23304
- étkezési alma I. osztály (f.p)	kg/ha	5826
- étkezési alma II. osztály	kg/ha	2732
- ipari alma	kg/ha	4552
Értékesítési ár	€/kg	
- étkezési alma I. osztály (n.p)	€/kg	0,25
- étkezési alma I. osztály (f.p)	€/kg	0,40
- étkezési alma II. osztály	€/kg	0,15
- ipari alma	€/kg	0,10

Árbevétel	€	9021
- étkezési alma I. osztály (n.p)	€	5826
- étkezési alma I. osztály (f.p)	€	2330
- étkezési alma II. osztály	€	410
- ipari alma	€	455
Ágazati támogatás	€	50
TERMELESI ÉRTÉK	€	9071

Forrás: Saját szerkesztés Apáti F. módszertana alapján

A bevételt annuitáskép értelmeztem az ültetvény hasznos élettartamára vonatkozóan, realista becslést készítve annak alakulásáról, 70%-os termésátlag figyelembevételével és az elmúlt 5 év értékesítési árainak átlagát alapul véve.

A jövedelem hosszú távú vizsgálatánál (4. táblázat), azaz a beruházás teljes élettartama alatt mért gazdasági mutatók alapján megállapítható, hogy 8%-os piaci kamatláb mellett, a hozamokat, a minőséget és árat realizálva, gazdaságos termelés folytatható

(7. melléklet). A beruházás megtérülésére a 6. és 7. év között kerül sor. Az NPV 21337 Euró (6390431 Ft), az IRR 16,25%. Megállapítható, hogy a jelen beruházási javaslat elfogadható, ugyanis láthattuk, hogy a diszkontált megtérülési idő a működési (hasznos) élettartamon belül van.

A NPV nagyobb, mint 0, tehát a beruházás növeli a vállalkozás értékét. A PI nagyobb, mint 1, tehát minden befektetett 1€, több mint 1€ nyereséget termel, valamint az IRR nagyobb, mint az elvárt hozam.

4. táblázat A beruházás gazdasági mutatói

Megnevezés	Mértékegység	Érték
NPV (Nettó jelenérték)	Euró/ha	21337
DPB(Dinamikus megtérülési idő)	Év	6-7
PI (Jövedelmezőségi index)	-	2,31
IRR (Belső megtérülési ráta)	%	16,25

Forrás: Saját szerkesztés Apáti F. módszertana alapján

Az önköltség kilogrammonkénti 0,144 € (43,1 Ft) ára elfogadható az I. osztályú 0,25€ (74,8 Ft) értékesítési átlagához viszonyítva. A költségszint a termelési értékre jutó költséghányadot mutatja, amely esetemben 64,17%-ot jelent.

A pénzügyi fedezeti pont vizsgálatával

kideríthető (5. táblázat), hogy milyen mértékű termelés szükséges a vállalat nullszaldós működéséhez. Az ezen felül megtermelt terményből származó árbevétel a vállalat nyereségét képezi. Esetemben valamivel több, mint 24 t/ha értékesítés szükséges 0,248 € átlagos értékesítési árral.

5. táblázat A termelés hatékonyságát kifejező főbb mutatók

Megnevezés	Mértékegység	Érték
Pénzügyi fedezeti pont	kg/ha	27720
Önköltség	€/kg	0,144
Költségszint	%	64,17%
Költségarányos jövedelem	%	55,84%
Árbevétel-arányos jövedelem	%	35,83%

Forrás: Saját szerkesztés Apáti F. módszertana alapján

Ezen paraméterek fényében a vállalkozás összes termelési költsége 5820€ (1743090 Ft), azonban termelési értéke 9071 (2716764 Ft). Ebből kifolyólag kijelenthető, hogy amennyiben az általam vizsgált szempontok kimerítik az ültetvény gazdasági elemzését, abban az esetben elfogadható és megvalósítható a beruházási koncepció.

4. ÖSSZEGZÉS

Az általam vizsgált területen túlnyomórészt hagyományos technológiával telepített ültetvények találhatók, amelyek elavultnak minősülnek almatermesztés tekintetében. Holott az ezredforduló után már megjelentek a beruházási támogatások az ültetvények korszerűsítésére, illetve új ültetvények létrehozása érdekében Szerbiában. Azonban a gazdálkodók a megfelelő szaktanácsadás hiányában, valamint, az alulinformáltság következtében nem szívesen fektetik megtakarításaikat számukra ismeretlen technológiába. Ezen tényezőket figyelembevételével határoztam el magam a tanulmány elkészítésére.

A beruházási döntés előkészítését a gazdasági számítások mellett a kérdőíves kutatással támasztottam alá, legalábbis a termelni kívánt fajták iránt érdeklődés és a vevői igények tekintetében, hogy a beruházás minél inkább helytálló és a gyakorlatban alkalmazható legyen. Az ültetvény működése során fellépő bevételeket annuitáskép értelmeztem az ültetvény hasznos élettartamára vonatkozóan, realista becslést készítve annak alakulásáról, 70%-os termésátlag figyelembevételével és az elmúlt 5 év értékesítési árainak átlagát alapul véve.

Az elvégzett kérdőíves felmérés során az eredmények szinte teljes mértékben igazolták az eddigi tapasztalatokat, ezért a beruházásnál mindenképp figyelembe kell venni ezen arányokat a frisspiaci értékesítés szempontjából, valamint a telepíteni kívánt oltvány mennyiségét és megoszlását tekintve.

A jövedelem hosszú távú vizsgálatánál, azaz a beruházás teljes élettartama alatt mért gazdasági mutatók alapján megállapítható, hogy jelent beruházás javaslat elfogadható,

hiszen csaknem az összes általam mért mutató kedvező képet ad a beruházás lehetséges alakulásáról.

Az általam felvetett hipotézisek igazolást nyertek

1. A beruházásban rejlő lehetőségen alapszik, amely hosszú távon profit előállítására alkalmas, másrészt gazdaságos termelés folytatható.
2. Igazolást nyer, hogy a beruházástól számított 7. évre megtérül a befektetés, melyet a gazdasági számításokkal alátámasztottam.

KÖVETKEZTETÉS, JAVASLATTÉTEL:

Kutatásom témájául azért is választottam az intenzív ültetvény beruházásával kapcsolatos gazdasági számításokat, hogy a családi mezőgazdasági vállalkozások részére valamilyen szinten átláthatóbbá tegyem a beruházásban fellépő kockázatokat, valamint, hogy bepillantást nyerjenek az ültetvény gazdaságosságában rejlő lehetőségbe.

Az egyik legfontosabb javaslatom, hogy aki ültetvény létesítésébe kíván beruházni, az mindenképp használja ki a beruházási támogatásokat, ezáltal elérhetőbbé válik számára egy korszerű ültetvény létrehozása.

A beruházási döntés előkészítése során a gazdálkodók lehetőségükhöz mérten végezzenek üzleti tervezést, illetve gazdasági számításokat, hogy csökkentsék a felmerülő kockázatot. Kérjék ki szaktanácsadó, falugazda véleményét, ezáltal konceptualizált tervet készíthetnek a helyi specifikumok figyelembevételével.

A felvetett koncepció egy jól működő, hosszútávon profit előállítására alkalmas beruházás, amely figyelembe veszi a beruházás teljes élettartama alatt történő pénzmozgásokat, a frisspiaci vevői igényeket, valamint a nagybani kereskedelemhez szükséges feltételeket.

A beruházás 2013 őszén megvalósult, köszönhetően a sikeres TDK való szereplésnek, valamint szüleim bizalmának.

Az ültetvény a kutatásban megjelölt paraméternek megfelelő, az intenzív termelési feltételek közül csupán a jégvédelmi háló képez hiányt, azonban installálására egy esetleges fejlesztés révén továbbra is igényt tartunk. Átmeneti megoldásként biztosítással fedezzük az esetleges szélsőséges időjárás okozta kárt. Jelen állás szerint, az alanyok fejlettségéből, korai termőre fordulásukból úgy tűnik, hogy az almáskert a hozzá fűzött reményeket képes lesz megvalósítani, és a kutatásban végzett kalkuláció szerint nyereséget termelni.

Minden vállalkozás életében a sikeresség a legfontosabb tényező, amelyhez szükségszerű kritérium, hogy a vállalkozás által kínált termékek és szolgáltatások kielégítsék a változó környezeti igényeket, valamint újszerűek legyenek.

A vállalkozást vezető személynek törekednie kell a profitmaximalizálás és a vevői igények kielégítése közötti összhang megteremtésére.

IRODALOMJEGYZÉK

- [1.] Bertalan L., Csontos L. (2006): *A kvantitatív társadalomkutatás modelljei: klasszikus módszertani írások*, Helikon Kiadó, Budapest
- [2.] Brealey - Myers (2005): *Modern vállalati pénzügyek*, Panem Kiadó, Budapest
- [3.] Gonda I. (2000): *Minőségi almatermesztés*, Primon Kiadó, Nyíregyháza
- [4.] Gonda I., Apáti F. (2013): *Versenyképes almatermesztés*, Szaktudás Kiadó Ház, Budapest
- [5.] Illés I. (2007): *Vállalkozások pénzügyi alapjai*, SALDO, Budapest
- [6.] Inántszy F. (2001): *Almatermesztés integrált módszerekkel*, Almatermelők szövetsége, Nyíregyháza
- [7.] Inántszy F., Balázs K (2004): *Integrált növénytermesztés alma*, Agroinform Kiadó, Budapest
- [8.] Ivanović, L., Jeločnik, M., (2009): *Analysis and planning of apple production as a factor of rural development support*, Economic Analysis, IEN, Beograd
- [9.] Kajati I (2000): *Integrált növénytermesztés gyakorlata Holland tapasztalatok alapján*, Keszthelyi Akadémiai Kiadó, Keszthely
- [10.] Krajinović M. (2008): *Proizvoda voća i grožđa-na malim površinama*, Poljoprivredni Fakultet, Novi Sad
- [11.] Magyar G. (2007): *Pénzügyi navigátor*, Akadémiai nyomda Kiadó, Budapest
- [12.] Majoros P. (2010): *Kutatásmódszertan*, Nemzeti tankönyvkiadó, Budapest
- [13.] Mičić N., Đurić G., Cvetković D. (2005): *Sistemigajenja i Rezidbajabuke*, Ministarstvopoljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije ganymedes.lib.unideb.hu:8080/dea/bitstream/2437/55346/2/Tezisek-hu-Apati_Ferenc.pdf
- [14.] Mišić D. P. (2000): *Jabuka*, Draganić, Beograd
- [15.] Soltész M. (1997): *Integrált gyümölcsstermesztés*, Mezőgazdasági Kiadó, Budapest
- [16.] Zsótér B., Császár V. (2013): Examination of the socio-economic effects of a large food company in the south hungarian plain on a given settlement. In: Ubreziová I., Horská E. (szerk.): *Modern Management in the 21st Century – Theoretical and practical issues*. Nitra, Slovak University of Agriculture, pp. 359-385.

- [17.] Zsótér B., Schmidt A., Trandafir, N. (2014): Research of satisfaction related to investment (2006-2010) accomplished by the local council in Sandorfalva for durable development quaestus 5 (3)pp. 107-114
- [18.] <http://faostat.fao.org/site/339/default.aspx>
- [19.] https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/handle/2437/55346/Tezisek-hu-Apati_Ferenc.pdf;jsessionid=CB0E668AE9AD979B0B3A925C9440F6AB?sequence=2